

Lelystad, 14 juli 2022

Geachte fractievoorzitter en leden van de programmacommissie,

In maart volgend jaar zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Verkiezingen waar uw partij haar toekomstvisie voor Flevoland zal presenteren. Die visie bent u waarschijnlijk op dit moment aan het samenstellen.

De Flevolandse natuur- en milieuorganisaties zijn met bijna 3.500 vrijwilligers en 25.000 begunstigers stevig verankerd in alle delen van Flevoland (stad en land). Dagelijks werken wij samen met deze vele vrijwilligers, bedrijven en overheden aan waardevolle landschappen, natuurwaarden, natuureducatie, klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit. Daar ligt onze passie.

Vanuit deze expertise willen de gezamenlijke provinciale groene organisaties dit moment aangrijpen om u vier accenten aan te reiken die u kunt opnemen in uw verkiezingsprogramma. Graag gaan wij met u in gesprek om vanuit deze accenten uw verkiezingsprogramma te voorzien van concrete en haalbare ambities voor een groen en duurzaam Flevoland. Flevoland biedt ruimte voor oplossingen. Benader de urgente natuur-, milieu- en klimaatvraagstukken als provincie integraal. Pak de rol als regisseur van de ruimte bij het maken van groene en duurzame integrale oplossingen.

1. Flevoland: rijke natuur en landschap

Flevoland heeft een sterke eigen identiteit met een rijke en dynamische natuur en een uniek en kenmerkend landschap. De provincie en haar inwoners mogen daar trots op zijn. Tegelijk zien we ook dat deze natuurrijke omgeving steeds verder onder druk komt te staan door andere ruimtelijke opgaven. Dit terwijl een natuurrijke omgeving essentieel is voor biodiversiteit, woongenot en de gezondheid van inwoners.

- **Versterk de natuur.** Door rietoevers langs alle grote wateren, groene verbindingen tussen natuurgebieden, realisatie van meer eilanden in het Markermeer, natuurrijke dijken en bermen en 10% groene dooradering in het landelijk gebied. Zorg ervoor dat natuurinclusief ontwikkelen de nieuwe norm wordt bij ruimtelijke ingrepen door een basiskwaliteit natuur als randvoorwaarde op te nemen.
- **Bescherm de natuur en het unieke landschap.** Natuurgebieden en het unieke Flevolandse landschap verdienen bescherming. In Natura 2000-gebieden en in het Natuur Netwerkwerk Nederland (NNN) moet de natuurdoelstelling leidend zijn. Buitendijkse woningbouw en een bovengrondse IJmeerverbinding in N2000 passen hier niet bij. Versterk het landschap vanuit de eigen identiteit. Waak voor verrommeling en verdozing door onder meer datacenters en distributiecentra.
- **Integrale oplossingen.** Ruimtelijke ontwikkelingen vragen een integrale aanpak. Rekening moet o.a. gehouden worden met de bodemdaling, klimaatwijzigingen, waterkwaliteitsvraagstukken, veranderende landbouw en veranderende natuurvraagstukken. Zet stevig in op gebiedsprocessen.
- **Verbind mens en natuur.** Zorg dat elke Flevolandse school in het basis- en middelbaar onderwijs natuur- en duurzaamheidslessen aanbiedt. Stimuleer en faciliteer burgers om zelf aan de slag te gaan met vergroening van eigen tuin en leefomgeving. Zorg ervoor dat door natuureducatie en natuur dicht bij huis inwoners zich verbonden voelen met natuur en landschap. Faciliteer de ondersteuning en groei van groen vrijwilligerswerk. Zet natuur en biodiversiteit in bij maatschappelijke opgaven. Zorg voor een mooie en duurzame recreatie-infrastructuur.
- **Versnel landbouwtransitie.** Bekeken vanuit klimaat, stikstof, biodiversiteit, waterkwaliteit, bodemkwaliteit en bodemdaling is de huidige manier van landbouw bedrijven niet duurzaam. Er is een transitie nodig. Zet fors in op

circulaire landbouw en faciliteren de boeren die hiermee aan de slag willen. Realiseer afname van stikstofdepositie. Pak ook bodemverdichting serieus aan. Een levendige bodem is essentieel voor de landbouw.

2. Klimaat

De effecten van klimaatverandering worden steeds duidelijker zichtbaar, ook in Flevoland. Steeds vaker zien we lange perioden van droogte en hevige neerslag. De effecten hiervan zijn verstrekkend. Landbouw wordt moeilijker, de natuur heeft het zwaar en in sommige gebieden wordt bouwen onmogelijk.

- **Toekomstbestendige visie.** Zorg dat nieuwe ontwikkelingen in Flevoland klimaatadaptief gebeuren. Voer hiervoor een klimaatadaptie-toets in voorafgaand grote ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij de toets de effecten voor de middellange en lange termijn meeneemt.
- **Groene steden met klimaatbuffers.** Creëer buffers om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan. Water kan worden vastgehouden in periode van droogte en opgevangen in periode van neerslag. Richt steden groen in door ecologische, klimaatadaptieve voorwaarden te stellen aan openbare groenvoorzieningen. Stimuleer en faciliteer burgers om zelf aan de slag te gaan met vergroening van eigen tuin en leefomgeving. Introduceer regels voor een maximaal oppervlakte verhard terrein.
- **Zorg voor voldoende water voor natuur en landbouw.** Zorg door instellen van hogere waterpeilen, benutten van kwel en realiseren van klimaatbuffers, voor voldoende beschikbaarheid van schoon water voor natuur en landbouw. Plastic en ander zwerfafval in water blijft een groot probleem.
- **WHO-normen voor luchtkwaliteit.** Stel ambitieuze eisen aan de luchtkwaliteit. Na de volgende periode voldoet de luchtkwaliteit in Flevoland aan de normen van de WHO. Handhaving van het verbod op varend ontgassen is een noodzakelijke start.

3. Energietransitie

Flevoland is de koploper in Nederland als het gaat om duurzame energie en daar zijn we trots op. Als trekker van de Regionale Energietransitie (RES) is het aan de Provincie om te zorgen dat er vaart blijft in de energietransitie.

- **Integrale aanpak energietransitie.** De RES biedt ontzettend veel koppelkansen, bijvoorbeeld voor natuurversterking en werkgelegenheid. Grijp deze koppelkansen aan.
- **Natuurinclusieve Zonneladder.** Zonneparken worden niet in de natuur of op landbouwgrond gerealiseerd, maar op daken, op bestaand industriegebied, langs bestaande infrastructuur of bij bestaande windparken. Nieuwe zonneparken worden altijd natuurinclusief gerealiseerd. En reeds bestaande worden natuurinclusief versterkt.
- **Besparen en isoleren leveren veel op.** Er is nog veel winst te behalen met besparing en isolatie bij bedrijven, instellingen en bewoners. Zorg dat Flevolandse een onafhankelijke plek hebben waar ze terecht kunnen met vragen over energiebesparing. En zorg dat iedereen hierin stappen kan zetten, ook de lagere inkomens.
- **Oplossen netcongestie als prioriteit.** Drukke op het elektriciteitsnet is voor veel Flevolandse, van woningeigenaren tot energiecoöperaties, een obstakel bij de opwek van eigen energie. Verken kansen voor lokale opslag van duurzame energie.
- **Versnel uitrol geo- en aquathermie.** De warmtetransitie is de grootste uitdaging van de energietransitie. Gronden en water warmteoplossingen zijn uitermate geschikt om huizen te verwarmen. Faciliteer dit zoveel mogelijk in de RES.

4. Toekomstbestendige economie

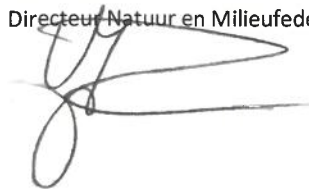
De lineaire economie is niet toekomstbestendig. De natuur en het klimaat kunnen onze grondstoffenvraag en afvalproductie niet aan. De circulaire economie biedt nieuwe kansen door het hergebruik van grondstoffen en zorgt voor meer en gevarieerde werkgelegenheid.

- **Brede welvaart leidend.** Meet het succes van Provinciale programma's niet met uitsluitend economische indicatoren (KPI's). Verbreed dit met welzijnsindicatoren.
- **Versnel circulair en biobased bouwen.** De grote woningbouwopgave in de Provincie Flevoland moeten duurzaam worden gerealiseerd. De biobased en circulaire oplossingen die op de Floriade worden getoond verdienen concrete toepassing bij de toekomstige woningbouwopgave.
- **Duurzaam vervoer.** Het oosten van Flevoland moet beter verbonden worden met robuuste en elektrische busverbindingen. Maak fietssnelwegen door geheel Flevoland voor e-bikes. Zo krijgen mensen een alternatief voor de auto. Verbind Flevoland met Noord-Holland door robuust OV over de Houtribdijk.
- **Maak de bedrijfsvoering circulair.** Kies bij inkoop en aanbesteding voor duurzaam, circulair en lokaal. Kies fiets en elektrisch vervoer voor medewerkers en bestuurders. Kies voor catering volgens het principe *carnivoor? Geef het door.*

Wij zien graag dat u de genoemde onderwerpen meeneemt in uw programma Wij staan uiteraard open voor een gesprek om verder in te gaan op bovenstaande programmasuggesties.

Met vriendelijke groet,

Vera Dam
Directeur Natuur en Milieufederatie Flevoland

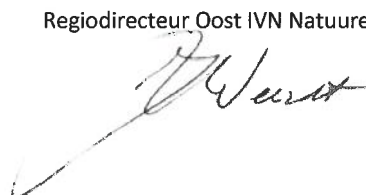
Philip Makkink
Gebiedsmanager Flevoland Natuurmonumenten

Ben Huisman
Directeur Het Flevo-landschap

Joline de Weerd
Regiodirecteur Oost IVN Natuureducatie

Ronald Spanier
Directeur Landschapsbeheer Flevoland

Contactgegevens; Thijs Maartens, Beleidsmedewerker NMFF
E-mail: t.maartens@nmfflevoland.nl
Tel.: 06-19669570